

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 21 czerwca 2002 r.

35598

RPO-352031-X/00/TS

Pan
Marek Pol
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Infrastruktury

Szanowny Panie Premierze,

Wpływają do mnie skargi osób zamieszkałych na terenie strefy płatnego parkowania w Katowicach, którzy podnoszą, że wprowadzenie przez władze samorządowe opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych, spowodowało, że muszą oni uiszczać opłaty także za parkowanie swoich aut pod domem. Wprawdzie osoby te mogą ubiegać się o wydanie „Karty Mieszkańca”, która uprawnia do ulgi w opłatach za parkowanie, nie zmienia to jednak faktu, że w wyniku wprowadzenia wspomnianej regulacji ich prawa zostały ograniczone w porównaniu z uprawnieniami użytkowników pojazdów samochodowych zamieszkałych poza obszarem objętym płatnym parkowaniem, którzy nie mają obowiązku wnoszenia opłat za parkowanie samochodów w pobliżu miejsca zamieszkania. W podobnej sytuacji znajdują się mieszkańcy stref płatnego parkowania utworzonych w innych miastach np. Poznaniu czy Szczecinie, którzy też zobowiązani są do uiszczania wspomnianych opłat za parkowanie, przy czym mają oni możliwość wykupienia abonamentu rocznego, którego cena jest znacznie niższa niż dla pozostałych użytkowników pojazdów samochodowych. Należy przy tym zwrócić uwagę, że osoby zamieszkujące na obszarze stref płatnego parkowania zmuszone są do parkowania swoich pojazdów na drogach publicznych, gdyż brak jest odpowiedniej liczby parkingów położonych poza pasem drogi publicznej, a także podziemnych miejsc parkingowych.

Zasygnalizowany przez obywateli problem wynika z faktu, iż przepisy ustawy o drogach publicznych, które przewidują możliwość pobierania opłat za parkowanie, nie zawierają unormowań regulujących kwestie zwolnienia ze wspomnianych opłat określonych grup użytkowników pojazdów samochodowych, w tym osób zamieszkałych w

strefie płatnego parkowania. Wspomniane przepisy nie upoważniają także Rady Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia kręgu podmiotów zwolnionych z obowiązku wnoszenia opłat za parkowanie. Z mocy ustawy o drogach publicznych Rada Ministrów została uprawniona jedynie do określenia szczegółowych zasad wprowadzania opłat za parkowanie oraz organu właściwego do ustalania stawek tych opłat i organu właściwego do ich pobierania (art. 13 ust. 4 powołanej ustawy). Ponieważ przepisy ustawy ani też rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad wprowadzania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych, nie przewidują możliwości zwalniania z przedmiotowych opłat określonych podmiotów, zwolnień tych nie stosują także rady gmin, które są organami właściwymi do wprowadzania opłat za parkowanie. Brak stosownych regulacji w omawianym zakresie powoduje, że podjęcie przez organ stanowiący gminy (miasta) uchwały w przedmiocie opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych, prowadzi w konsekwencji do nieuzasadnionego zróżnicowania sytuacji prawnej obywateli będących użytkownikami pojazdów samochodowych (a więc podmiotów charakteryzujących się wspólną cechą istotną), według kryterium miejsca zamieszkania. Opłatami za parkowanie pojazdów samochodowych pod domem obciążone zostają, bowiem tylko te osoby, które zamieszkują w strefie płatnego parkowania. Tymczasem zgodnie z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP wszyscy są równi wobec prawa i mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne, a przepis art. 32 ust. 2 Konstytucji zabrania dyskryminowania obywateli w życiu społecznym z jakiegokolwiek przyczyny, a więc również z powodu określonego miejsca zamieszkania.

Pragnę także zasygnalizować, że regulacje dotyczące opłat za parkowanie nie przewidują procedury odwoławczej w przypadku nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 13 ust. 2a ustawy o drogach publicznych. Osoba, która została obciążona wspomnianą karą ma zatem możliwość poddania decyzji w przedmiotowej sprawie kontroli ze strony innego, bezstronnego organu. Jeżeli ukarany uważa, że nałożenie kary pieniężnej było niezasadne i odmawia jej uiszczenia zostaje wszczęta egzekucja administracyjna. Organ egzekucyjny nie bada jednak zasadności i wymagalności obowiązku zapłaty kary pieniężnej (art. 29 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji), a ewentualne zarzuty podniesione przez zobowiązanego w sprawie prowadzenia egzekucji administracyjnej nie mogą dotyczyć ani ustaleń w zakresie stanu faktycznego sprawy, ani też naruszenia przepisów prawa materialnego przez organ, który nałożył karę pieniężną.

Należy również zwrócić uwagę, że obecnie obowiązujące przepisy prawa przewidują dwojakiego rodzaju sankcje za parkowanie pojazdów samochodowych w strefie parkowania bez wniesienia stosownej opłaty. Na podstawie przepisów ustawy o drogach publicznych pobierane są z tego tytułu kary pieniężne, natomiast przepisy Kodeksu wykroczeń stanowią podstawę do nakładania grzywien za wykroczenie,

polegające na niestosowaniu się do znaku drogowego D-44, który oznacza wjazd do strefy, w której zabroniony jest postój pojazdu bez wniesienia opłaty. Mamy tu więc do czynienia z sytuacją, gdy określone zachowanie (pozostawienie samochodu w strefie parkowania bez uiszczenia opłaty za parkowanie) jest zagrożone administracyjną karą pieniężną i jednocześnie wyczerpuje znamiona wykroczenia, za które ustawa przewiduje karę grzywny. Użytkownicy pojazdów samochodowych, którzy nie opłacili postoju swoich aut w strefie parkowania są zatem podwójnie karani za ten sam czyn. W ocenie Rzecznika taki stan prawny, który dopuszcza kumulację odpowiedzialności administracyjnej i odpowiedzialności za wykroczenia jest niezgodny z Konstytucją. W wyroku z dnia 29 kwietnia 1998 r., sygn. akt K 17/97, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że stosowanie wobec tej samej osoby, za ten sam czyn sankcji administracyjnej i odpowiedzialności za wykroczenia, narusza zasadę państwa prawnego wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP. Zdaniem Trybunału, regulacja prawna odpowiedzialności administracyjnej obywatela powinna uwzględniać także interes ukaranego, a więc zwalniać go od ponoszenia ewentualnej odpowiedzialności przed innymi organami orzekającymi za ten sam czyn.

Mając powyższe na uwadze, zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Premiera o podjęcie - w ramach posiadanych kompetencji - stosownych działań zmierzających do zmiany przepisów regulujących kwestie opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych. Będę wdzięczny za poinformowanie mnie o swoim stanowisku i sposobie rozwiązania przedstawionych problemów.

Łączę wyrazy szacunku

ZASTĘPCA

Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk